

До Министерство за здравство

Предмет: Известување за компетенции на профилот дипломиран дефектолог и дипломиран дефектолог-логопед со цел дефинирање на услугите во системот на здравствена заштита

Почитувани,

Во системот на здравствена заштита во Р.Македонија се вработени стручни кадри дипломирани дефектолози и дипломирани дефектолози-логопеди, кој се самостојни во својата работа и извршуваат работни задачи во делот на дефектолошката и логопедска дијагностика и третман. Бидејќи во тек се одредени измени во Законот за здравствена заштита, а со цел подобрување на услугите кои ги добиваат лицата со посебни потреби, сметаме дека е потребно да се имаат во предвид компетенциите на овие стручни профили и да се дефинираат нивните услуги во системот на здравствена заштита.

Со дипломирање на Институтот за дефектологија студентите се здобиваат со звање **дипломиран дефектолог и дипломиран дефектолог-логопед.**

Дипломираниот дефектолог се стекнува со стручни знаења за работа во здравствени установи, воспитно образовни установи и социјални установи.

За вршење на работа во здравствена установа дипломираниот дефектолог се стекнува со знаења за спроведување на **дефектолошка дијагностика**. Со тоа учествува во:

- Навремено откривање на ризичните новородени, децата со развојни проблеми и децата со посебни потреби
- Проценка на психомоторниот развој кај ризични новородени до 3 години со примена на развојни тестови
- Лонгитудинално следење на психомоторниот развој на ризичните и децата со посебни потреби
- Проценка на психомоторниот развој кај ризично дете или дете со посебни потреби од 3 – 7 години со примена на дефектолошка дијагностика
- Проценка на психомоторниот развој кај дете со посебни потреби со примена на специфични дефектолошки тестови
- Проценка на специфични дискогнитивни развојни растројства

Дипломираниот дефектолог во здравство е оспособен за спроведување на **дефектолошки третман**.

- Дефектолошки третман, рехабилитација-стимулативни вежби, вежби за психомоторна реедукација, специфични вежби
- Групен и индивидуален дефектолошки третман со деца со развојни проблеми и деца со посебни потреби

Дипломираниот дефектолог во здравствена установа учествува во работа со родители, член е на комисијата за категоризација.

Профилот **дипломиран дефектолог – логопед** своите работи и работни задачи ги извршува во областа на образованието, здравството и социјалната заштита. Независно од секторот во кој истиот дејствува, дипломираниот дефектолог – логопед се занимава со комуникацијата т.е со говорот и јазикот, а ги третира сите нарушувања на говорот, гласот, усмениот и пишаниот говор, независно од етиологијата, и возраста на лицата.

Дипломираниот дефектолог – логопед е професионалец одговорен за превенција, детекција и рехабилитација на нарушувањата во човековата комуникација. Во овој контекст, комуникација ги опфаќа сите процеси поврзани со разбирање и производство на усмен и писмен јазик, како и соодветни форми на невербална комуникација.

Во секторот здравство, согласно дефиницијата на Светската Здравствена Организација (СЗО), за фазите на здравствени услуги, дипломираниот дефектолог – логопед дејствува на сите три нивоа на здравствена заштита и тоа:

Во фазата на примарна здравствена заштита во областа на говорот и јазикот тоа значи главно информирање, здравствена едукација и обука на сите здравствени работници кои се занимаваат со одредена популација (обука и информирање на здравствените работници во промоција на здравјето).

Во фазата на секундарна здравствена заштита во областа на говорот и јазикот тоа значи дека, главно, се спроведува скрининг и рано откривање на говорно – јазичното доцнење или нарушување. Раното откривање и третманот може да доведат до отстранување на нарушувањето или до успорување на неговата прогресија.

Во фазата на терцијарна здравствена заштита во областа на говорот и јазикот тоа значи справувањето со проблемот, вклучувајќи различни техники на рехабилитација и интервенција со цел спречување на понатамошни проблеми што произлегуваат како резултат на основното говорно – јазично нарушување.

Работните задачи на дипломираниот дефектолог – логопед се најбројни во фазата на терцијарна здравствена заштита. Континуирано, работните задачи на дипломираниот дефектолог – логопед се зголемуваат и во фазите на примарна и секундарна здравствена заштита токму заради промоцијата на мултидисциплинарен, тимски пристап во третманот на сите патолошки состојби.

Главна цел на дипломираниот дефектолог – логопед е да им помогне на луѓето да се вратат во редовните образовни, стручни, општествени и културни животни текови. Тој во својата секојдневна практика е обврзан да соработува со лекарот, семејството, образовните профили, и со социјалното миље на основниот корисник на услуги.

Применувајќи по сопствена процена, индивидуална или групна терапија, преку сопствени или научени техники, логопедот го унапредува и применува своето клиничко искуство, со цел да се зголеми вербалниот или невербалниот комуникативен потенцијал.

Дипломираниот дефектолог – логопед обезбедува третман при состојби на:

- нарушувања на артикулацијата
- говорни оштетувања
- нарушувања на гласот (со функционална причина, како резултат на траума или болест, развојна или стекната)
- јазични нарушувања
- нарушувања во пишан говор (дислексија, дисортографија, дисграфија)
- нарушувања кои влијаат врз математичко и логично размислување
- рана детекција и терапија во ран говорен развој
- говорно јазичен развој кај утврдено оштетување на слухот
- рана детекција и терапија кај афазиија и други говорно - јазични нарушувања со невролошки потекло
- третман на исхрана и голтање при состојби од невролошко потекло
- третман на комуникација кај лицата со церебрални нарушувања поврзани со периодот на стареење

Сојуз на дефектолози на
Република Македонија
Ул. 11 Октомври 42а
ДХЗ „Даре Џамбаз“
Скопје
Тел.+389 02/ 3166-131 лок.23
e-mail:sojuz_defektoloji@yahoo.com

Association of special educators
and rehabilitators in R.Macedonia
11 Oktomvri 42a
DHZ "Dare Dzambaz"
Skopje
tel. +389 2/3166-131 ext 23
e-mail:sojuz_defektoloji@yahoo.com

Својата професионална пракса во здравствениот сектор, дефектологот – логопед ја реализира во:

Медицински центри и болници

- терапевтски и рехабилитациони центри
- специјални медицинско - образовни институции
- специјални центри за деца со посебни потреби (глуви и наглуви, деца со моторни пречки во развојот, слепи и слабовиди)
- детски психијатриски единици
- домови за стари лица
- приватна пракса (овој модел во РМ се уште не е регулиран законски).

Во областа на превенција (посебни услуги и институции за превенција и скрининг на здравствени и социјални проблеми)

Во сите области на широко општественото дејствување и делување во здравствениот сектор, согласно наставната програма по ЕКТС моделот на студирање, дипломираниот дефектолог – логопед е самостоен носител на логопедската дејност, како во секојдневната пракса така и во делот на научни истражувања и наставна дејност во функција на идните генерации од истоимениот профил.

02.04.2012 год.

Скопје

Претседател на Сојуз на дефектолози

на Р.Македонија

Горан Петрушев

жиро сметка бр. 300000000172987
Комерцијална Банка – АД Скопје
Даночен бр. 4030985208787

Account nr. 300000000172987
Komerzialna Banka – AD Skopje
tax number. 4030985208787